

az Élet és Tudomány megjelölt írásai adják.

– Ismerkedés a tudományos kutatómunka alapjaival. Valamennyi jelentkezőnek önálló vizsgálódási feladatot kell választania természet-, vagy környezetvédelmi témakörben. A nemzetközi döntőbe eljutottak (évenként mintegy 140 tanuló) vizsgálódásukról kiselőadásban számolnak be. Valódi kuriózum az, hogy a legjobb 14–16 éves diákok kiselőadási dolgozatai a két versenykiíró lapban megjelenhetnek.

– A versenykiírás alapján minden megyéből, a fővárosból és a határainkon kívüli területekről szerepelhetnek versenyzők a döntőben. Ez a legszélesebb összetetési, tanulási lehetőséget jelenti, amelyről 1985-ben *Ádám György* akadémikus, így szólt megnyitó beszédében: „*Követendő példa a verseny országos döntőjének nyilvános jellege, az, hogy a tanulók és a szaktanárok megismerhetik a többiek tudását, törekvéseit, miközben bepillantást nyerhetnek a mosonmagyaróvári egyetem munkájába.*” Nem tudunk olyan tanulmányi versenyről, melynek döntőjében 80–90 középiskola tanulói szereplnének Pozsonytól Budapesten, Szolnokon át Csíkszeredáig illetve a felvidéki Tornaljától Miskolcon át Szegedig felkészítő tanáraik jelenlétében.

– *Kitaibel* munkásságának közkinccsé tételében, amely a verseny meghatározó célkitűzése, az elmúlt harminc év kiemelkedően eredményesnek mondható. A versenyhez kapcsolódóan megjelent két könyv, valamint a kiíró folyóiratokban, több mint húsz, nagyobb terjedelmű közlemény köztük írásainak első magyar nyelvű fordításai a százezret meghaladó diák és tanárolvasó, önmagukért beszélnek! Jórészt ugyancsak e tanulmányi mozgalomnak köszönhető a *KITAIBELIA* elnevezésű botanikai folyóirat 1996-os megszületése, első számában *Csapody István: Kitaibel kora élete és munkássága* című írásával.

Irodalom:

Andrássy Péter Dr. Csapody István Hortobágyi T. Cirill: *Kitaibel Pál és a Kitaibel Pál Középiskolai Biológiai Tanulmányi Verseny* – ECHO PR. Kft., Veszprém – 1994

Andrássy Péter (szerk.): *Huszonöt éves a Kitaibel Verseny* – Versenybizottság, 2000.

2005. LIX. ÉVFOLYAM 2. SZÁM / 223Soproni Arcok

223 Soproni Arcok

2005. LIX. ÉVFOLYAM 2. SZÁM / 223Soproni Arcok / Molnár László: Buda Ernő (1921–2005)

Molnár László: Buda Ernő (1921–2005)

Február 8-án, Nagykanizsán elhunyt Buda Ernő, gyémántokleveles bányamérnök, nemzetközi hírű olajipari szakember. Brennbergbányán született 1921. június 23-án. Elemi iskoláit ott végezte, 1931-ben bekerült a soproni reálgimnáziumba, majd az evangélikus líceumba. Ifjú cserkészként bejárta Európát német, angol és francia nyelvtudásának csiszolása céljából, számos, életre szóló barátságot kötve. Nagyapja, Breuer Gusztáv az 1853. évben iratkozott be a selmeci akadémiára. Hat gyereke közül a legfiatalabb – Breuer György – a Krassó-Szörény vármegyei Aninán született 1887-ben és

1909-ben tisztviselekként került Brennbergbányára, amikor az Urikány-Zsilvölgyi vállalat átvette a bányát.

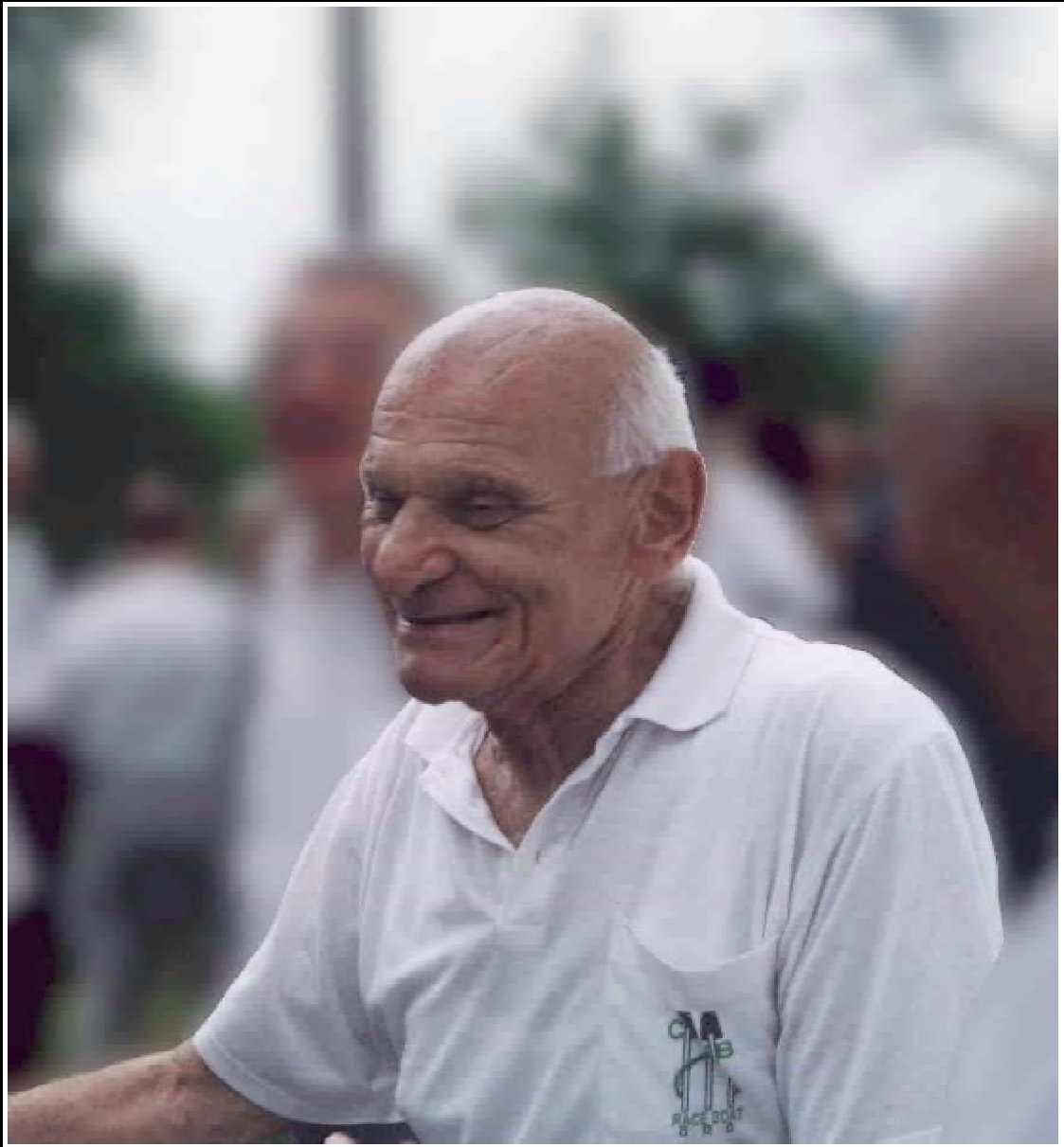
Buda Ernő a soproni bányamérnöki karra iratkozott be. A Selmecről áttelepedett neves professzorok előadásait hallgatta s aktívan közreműködött az egyetemi ifjúság mozgalmaiban. 1943-ban szerezte meg bányamérnöki diplomáját. Szakmai pályafutását fűrómérnöként kezdte Nagykanizsán, 1944-től a MAORT műszaki titkára volt. A háború utolsó hónapjaiban Bajorországba hurcolt olajipari berendezések, csövek és műszerek hazaszállításában jelentős érdemeket szerzett. 1948-tól Lovásziban irányította az olajfűrészi munkálatokat. A Munka Érdemrend arany fokozatát kapta 1952-ben. A nagylengyeli olajmező kútjainak kiképzésén túlmenően részt vett a felszíni létesítmények tervezésében és kivitelezésében, ahogy később leírta: „eltöltött a munka eredményességének örömmámora.” Az alföldi olajbányászat kezdetekor, 1954-ben Mezőkeresztesre helyezték, ahol az olajipari infrastruktúra kiépítésével, a dunántúli módszerek bevezetésével bízták meg.

Az 1956-os forradalom napjaiban munkásszállítási nehézségek és biztonságtechnikai okok miatt leállította a fűróberendezéseket. Elismerés helyett 1957. februárjában letartóztatták, statáriális bíróság elé állították, 6 hétig volt siralomházban. Egy év múlva a vádat ejtették, ennek ellenére Tökölre internálták, ahonnan fél év múlva szabadult, kényszerlakhelyéül Celldömölköt jelölték ki. Az olajos szakmába 1959 végén került vissza. A börtönben angol nyelvű szakirodalomhoz jutva megismerte a modern rétegrepesztési technika eljárásait. 1964-től kezdve a fűrólyukakból kitoró gáz és olaj megelőzési és elzárási feladataival foglalkozott. Jól képzett, bátor munkásokból kitorés-elhárítási mentőcsapatokat szervezett, és korszerű munkamódszereket, eszközöket dolgozott ki. Számos hazai olaj- és gázkitörés elfojtásában működött közre, hatalmas értékeket megmentve. A legemlékezetesebb az 1979. január 23-i nagy zsanai gázkitörés volt. A Zsanán történeteket Mezei András az Élet és Irodalom 1979. februári számában hosszú cikkben, majd a „Megkérdeztük...” című 1982-ben kiadott könyvében örökítette meg. Számos külföldi kitorés elfojtásával is megbízták. Megérdemelt tekintély vívott ki magának és az olajiparnak. Több országban járt előadó-tanulmány-úton. Angol, francia és német szakfordításainak száma jelentős.

224Munkássága elismeréseként Eötvös Lóránd-díjat kapott. Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Péch Antal-, Zsigmondy Vilmos- és Sóltz Vilmos-emlékérmekkel tüntette ki, 1997-ben tiszteleti taggá választotta. Szűkebb pátriája is elismerte: Nagykanizsa megyei jogú város és Zala megye is díszpolgárrá avatta.

Buda Ernő közösségi ember volt. A magyarság sorsa és jövője mindig érdekelte, aggódott érte, de mégis optimista volt. Rendkívül fogékony volt az újdonságok iránt. Páratlan gyorsasággal kezelte öreg írógépét, jelentéseit mindig maga írta, nyugdíjas fejjel megtanult számítógéppel dolgozni, mindig a legújabb megoldásokat használva. Soha nem panaszkodott, nehéz sorsáért sohasem vádolt senkit. Néhány éve tudta, érezte, hogy hamarosan el kell mennie. Összerendezte dolgait az Olajipari Múzeum részére. Élete utolsó éveiben körbeutazta mindazokat a helyszíneket, ahol élt és tevékenykedett. Meglátogatta a soproni egyetemet, a professzorok és barátok sírjait, megpihent az evangélikus templomban, sétált a Várkerületen. Brennbergbányán 2003. júniusában – a 250 éves magyar szénbányászat tiszteletére rendezett konferencián – búcsúzott el még élő iskolatársaitól, hamisítatlan brennbergi tájszózással.

Bölcs nyugalommal, kiegyezve a világgal halt meg nagykanizsai otthonában. 2005. február 16-án Litter Nándor, a város polgármestere búcsúztatta. Végso nyughelyére ősi selmeci szokás szerint kísérték az ország minden részéből érkezett bányásztársai. A temetés után a Művelődési Központ kamaratermében gyászszakestélyen emlékeztek meg Buda Ernőről.

Buda Ernő

2005. LIX. ÉVFOLYAM 2. SZÁM / 225Soproni Könyvespolc

225 Soproni Könyvespolc

2005. LIX. ÉVFOLYAM 2. SZÁM / 225Soproni Könyvespolc / Turbuly Éva: Katona Csaba: „Kacérkodni fogok veled” Schlachta Etelka soproni úrleány naplója I.- II. 1838-1840. Mediawave Alapítvány, Győr, 2004-2005. 135.+ 4 p.; 156.+11.p.